

Strasbourg den 8.3.2016
COM(2016) 127 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter

{SWD(2016) 50 final}
{SWD(2016) 51 final}

1. Inledning

I sitt tal om tillståndet i unionen inför Europaparlamentet den 9 september 2015 förklarade kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker att en europeisk pelare för sociala rättigheter skulle utvecklas. Detta initiativ är en del av kommissionens arbete för en fördjupad och mer rättvis ekonomisk och monetär union (EMU)¹ och ingår i kommissionens arbetsprogram för 2016.

Jean-Claude Juncker anförde följande i sitt tal: *”Vi måste intensifiera arbetet för en rättvis och verkligt alleuropeisk arbetsmarknad. [...] Jag vill också utveckla en europeisk pelare för sociala rättigheter, som tar hänsyn till förändringarna i samhället och i arbetslivet i Europa. Den ska kunna fungera som en kompass för mer konvergens inom euroområdet. Denna europeiska pelare för sociala rättigheter ska komplettera det som vi redan uppnått gemensamt när det gäller skydd för arbetstagarna i EU. Jag förväntar mig att arbetsmarknadens parter spelar en viktig roll i denna process. Jag tror att det är klokast att börja i euroområdet, och låta övriga EU-länder delta om de vill.”*

I detta meddelande beskrivs hur vi kan gå till väga för att utveckla en europeisk pelare för sociala rättigheter. Här redogörs för bakgrunden till initiativet, och dess funktion, tillämpningsområde och form diskuteras. Dessutom inleds ett brett samråd som syftar till att samla in synpunkter. Ett första preliminärt utkast till utformning av pelaren finns i bilagan till detta meddelande och är tänkt att tjäna som diskussionsunderlag. Meddelandet åtföljs också av två arbetsdokument från kommissionens avdelningar. Det ena behandlar de centrala utvecklingstendenser i ekonomin, i samhället och på arbetsmarknaden som fungerat som utgångspunkt och som pelaren ska bidra till att hantera. Det andra ger en översikt över de mest relevanta EU-reglerna på området².

2. Varför en europeisk pelare för sociala rättigheter?

2.1. En social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft

Insatser på EU-nivå avspeglar unionens grundläggande principer och bygger på övertygelsen om att ekonomisk utveckling bör leda till ökad social utveckling och sammanhållning, och att socialpolitiken inte bara ska tillhandahålla lämpliga skyddsnet utifrån europeiska värderingar utan också ses som en produktiv faktor som bidrar till minskad ojämlikhet, maximalt jobbskapande och en välmående arbetskraft i EU. Denna övertygelse bekräftas genom sysselsättningsresultaten och resultaten på det sociala området. De EU-länder som klarar sig bäst ekonomiskt har utformat en mer ambitiös och effektiv socialpolitik, inte bara till följd av ekonomisk utveckling utan även som en viktig del i tillväxtmodellen. Nyckeln ligger i att välfärdssystemen och arbetsmarknadsinstitutionerna utformas så att de fullgör sin uppgift och stöder skapandet av arbetstillfällen.

Denna strategi ligger också till grund för kommissionens övergripande ekonomiska dagordning, vilket framgår av den årliga tillväxtöversikten 2016. I sitt fokus på att främja

¹ Politiska riktlinjer för nästa Europeiska kommission, den 15 juli 2014, ”En ny start för EU: Mitt program för sysselsättning, tillväxt, rättvisa och demokratisk förändring”.

² Arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Key economic, employment and social trends behind the European Pillar of Social Rights* (SWD (2016) 51) samt *The EU social acquis* (SWD(2016) 50) av den 8 mars 2016 (ej översatta till svenska).

strukture reformer, investeringar och en ansvarsfull finanspolitik har kommissionen lagt tydlig vikt vid sociala hänsyn och social rättvisa.

Enligt subsidiaritetsprincipen är det medlemsländerna som är behöriga att utforma sin sysselsättnings- och socialpolitik. Detta inbegriper arbetsrätt och organisationen av de sociala trygghetssystemen. Denna behörighet är fastslagen i EU-fördragen, där det sedan Europeiska ekonomiska gemenskapen upprättades också föreskrivs att EU ska komplettera de åtgärder som vidtas på nationell nivå. Detta övergripande mål avspeglas i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen, där det föreskrivs att unionen ska *”verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt på en hög miljöskyddsnivå”*.

Det är därför som arbetet med att skapa och fördjupa en europeisk inre marknad har gått hand i hand med utvecklingen av ett EU-regelverk på det sociala området. Syftet är att skapa rättvisa konkurrensvillkor, begränsa risken för social dumpning eller en ”kapplöpning mot botten” samt underlätta ekonomisk och social integration. Det är också därför som arbetsmarknadsfrågor och sociala hänsyn sedan 1990-talet har varit ett viktigt inslag i samordningen av den ekonomiska politiken på EU-nivå, det som numera kallas den europeiska planeringsterminen. Tanken bakom den europeiska pelaren för sociala rättigheter följer denna logik och fyller två behov – att övervinna krisen och se framåt samt att övergå till ett fördjupat och mer rättvist EMU.

2.2. Övervinna krisen och se framåt

EU är på väg ut ur den värsta krisen på flera årtionden. Varje medlemsland och EU som helhet kämpar med de politiska, ekonomiska och sociala konsekvenserna av krisen, samtidigt som man försöker förutse den fortsatta utvecklingen. Krisen har fått allvarliga och märkbara effekter på samhälle och ekonomi i EU. Välfärdssystemen har till viss del dämpat effekterna, men arbetslösheten har ökat, en större andel av befolkningen riskerar att hamna i fattigdom, de offentliga finanserna är ansträngda och det finns markanta skillnader i resultat mellan de olika länderna. I synnerhet arbetslösheten har under ett antal år fått stora konsekvenser för både individer och samhället. Nära 22 miljoner människor är arbetslösa och söker arbete (nära 17 miljoner i euroområdet), varav 10 miljoner har varit arbetslösa i mer än ett år.

Krisen har också bidragit till att vissa mer grundläggande långsiktiga tendenser delvis döljs och andra lyfts fram. Bland dessa kan nämnas förändrade samhälls- och familjestrukturer och arbetsmönster, längre och mer varierade yrkesliv, en mer diversifierad arbetsstyrka, utveckling av nya arbetsformer, ökad ojämlikhet och motsägelsen mellan en högre utbildningsnivå och omfattande kompetensglapp. Det handlar också om nya behov och möjligheter till följd av en ökad förväntad livslängd och en åldrande befolkning samt den tekniska utvecklingen och digitaliseringen av samhället och ekonomin.

Vi står idag inför andra och mycket större utmaningar än på 1900-talet, både när det gäller arbetslivet och samhället som helhet. Det finns många nya och kommande utvecklingstendenser som EU måste anpassa sig till. Socialpolitikens mål och leveransförmåga utsätts nu för stora prövningar, samtidigt som EU:s förmåga att skapa väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem är nyckeln till ökad produktivitet, global konkurrenskraft, förstärkt social sammanhållning och fortsatt ökad levnadsstandard i EU.

Sådana tankegångar blir allt vanligare på det internationella planet, och även inom EU-länderna³. Trots osäkerheten inför framtiden växer det nu fram ett nytt samförstånd på global nivå. Det finns allt starkare belegg för att kopplingen mellan ekonomisk, social och miljörelaterad utveckling behöver stärkas, att ojämlikhet hämmar ekonomisk utveckling och att det krävs en mer inkluderande tillväxtmodell, och detta avspeglas i de mål för hållbar utveckling som FN antog i september 2015 och i en rad slutsatser från G20-möten. Denna globala dagordning bygger till stor del på den omfattande forskning som bedrivits av internationella organisationer som OECD, Världsbanken, Internationella arbetsorganisationen (ILO) och Internationella valutafonden (IMF).

Dessa publikationer visar att investeringar i humankapital är en viktig mekanism för överföring mellan långsiktig tillväxt, jämlikhet och sociala framsteg. Där bekräftas också att inkomstojämlikheter på lång sikt kan få negativa konsekvenser för den potentiella tillväxten genom att de befäster och förstärker existerande ojämlikheter i fråga om möjligheter, begränsar kompetensutvecklingen och hämmar den sociala och yrkesmässiga rörligheten. I avancerade ekonomier med ett välstånd byggt på produktivitetstillväxt och innovationsförmåga är sociala och ekonomiska resultat två sidor av samma mynt.

En modern socialpolitik bör vila på investeringar i humankapital med utgångspunkt i principen om lika möjligheter, förebyggande åtgärder och skydd mot sociala risker, effektiva skyddsnät och incitament för arbete. Syftet ska vara att ge människor möjlighet att leva ett värdigt liv, förändra sin personliga och yrkesmässiga ställning under livets gång och ta till vara sin begåvning.

2.3. Ett fördjupat och mer rättvist EMU

I euroområdet har man tagit till sig lärdomarna från de senaste årens kris och satsat mer på integration och konsolidering. Den sociala dimensionen ingår som en självklar del av detta. I de fem ordförandenas rapport om färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union⁴ sägs det att *”EU:s mål bör vara att få ett ”socialt kreditbetyg” på AAA”* och att *”för att EMU ska bli framgångsrikt måste arbetsmarknader och trygghetssystem fungera väl och på ett rättvist sätt i alla euroländer”*. I rapporten konstateras det att det inte finns några patentlösningar, men att många medlemsländer står inför liknande utmaningar. Enligt rapporten krävs det ett ökat fokus på sysselsättningsresultat och sociala resultat som ett led i en bredare strävan efter konvergens uppåt och mer robusta ekonomiska strukturer inom euroområdet.

Detta är inte bara ett politiskt eller socialt måste, utan också en ekonomisk nödvändighet. Erfarenheterna under de senaste femton åren har visat att bestående obalanser i ett eller flera

³ Se exempelvis ILO (2015), *The future of work centenary initiative*; OECD (2016), *Policy forum on the future of work*; Bertelsmann Stiftung (2015), *Redesigning European welfare states – Ways forward*; Bundesministerium für Arbeit und Soziales (2015), *Green Paper: Re-Imagining Work. Work 4.0*; World Economic Forum (2016), *The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution*; OECD, IMF, Världsbanken och ILO (2015), *Income inequality and labour income share in G20 countries: Trends, Impacts and Causes*.

⁴ *Färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union*, rapport av Jean-Claude Juncker, i samarbete med Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi och Martin Schulz, juni 2015. Frankrike och Tyskland betonade exempelvis i sitt gemensamma bidrag till rapporten behovet av att stärka samarbetet och de gemensamma riktlinjerna på vissa områden som aktiva arbetsmarknadsåtgärder och sociala trygghetssystem. Se även *The Social Dimension of Economic and Monetary Union*, European Political Strategy Center (2015).

EU-länder kan äventyra stabiliteten i hela euroområdet och att en oförmåga att korrigera dessa kan leda till ännu mer kostsamma skillnader. Efter krisen 2007–2008 ökade skillnaderna inom euroområdet eftersom vissa länder drabbades hårdare än andra, och det tar tid att minska klyftan. I ett framtidsperspektiv är det tydligt att euroområdets framgång till stor del kommer att bero på hur väl de nationella arbetsmarknaderna och välfärdssystemen kan fullgöra sin uppgift och på ekonomins förmåga att anpassa sig till och stå emot chocker.

För att skapa framgångsrika inkluderande arbetsmarknader krävs en kombination av flexibilitet och trygghet som kan bidra till att skapa hög sysselsättning och god anpassningsförmåga. Det närliggande begreppet ”flexicurity” är inte nytt, men i krisens efterdyningar och med ett arbetsliv i förändring, är det dags att ompröva hur det bäst kan tillämpas i praktiken. Ett förutsägbart och rättsligt säkert företagsklimat ligger i företagets intresse, så att de kan locka till sig kompetenta och produktiva arbetstagare och anpassa sig till snabbt föränderliga marknadsförhållanden. Det ligger i arbetstagarnas intresse att ha anställnings- och inkomsttrygghet, att kunna förena arbete och privatliv men även att kunna anta nya utmaningar och anpassa sig under yrkeslivets gång och förvärva ny kompetens som en del av det livslånga lärandet. Arbetslösa och personer som står utanför arbetskraften söker ofta en väg in i arbetslivet som inte leder till att de fastnar i lågavlönade arbeten av låg kvalitet eller förlorar grundläggande sociala rättigheter. Både ekonomin och samhället, särskilt inom euroområdet, skulle gynnas av bättre kompetensutveckling och utnyttjande av kompetens, ökad smidighet och motståndskraft, social sammanhållning och en rättvis och effektiv fördelning av rättigheter, skyldigheter och inkomster, även mellan generationerna.

Samtidigt har den höga arbetslösheten och befolkningens åldrande, i kombination med trycket på de offentliga finanserna och behovet av att minimera spridningseffekter mellan länderna på grund av makroekonomiska obalanser, lett till att frågan om hur väl de nationella välfärdssystemen fungerar lyfts fram. Perspektiven är flera. För det första handlar det om att systemen är tillräckliga och budgetpolitiken hållbar mot bakgrund av sociala behov i förändring, inklusive behovet av att motverka fattigdom. För det andra gäller det hur välfärdssystemen påverkar jobbskapandet för både arbetsgivare och arbetssökande, inbegripet i vilken utsträckning systemen lyckas med att göra arbete lönsamt och stärka arbetstagarnas kompetens och förmåga att delta fullt ut i samhället. Den tredje aspekten, som är särskilt viktig för euroområdet, avser välfärdssystemens förmåga att dämpa makroekonomiska chocker och fungera som automatisk stabilisering. Hög sysselsättning, låg arbetslöshet och väl utformade välfärdssystem är nyckeln till sunda offentliga finanser, och en alltför stor divergens i fråga om arbetsmarknadsresultat och sociala resultat innebär ett hot mot ett välfungerande euroområde. Som en del av åtgärderna för att förbättra den finanspolitiska övervakningen på EU-nivå har diskussionen om kvaliteten på de offentliga finanserna, där välfärdssystemen är en viktig del, lett till ökat fokus på rättvisa och effektivitet när det gäller den offentliga sektorns inkomster och utgifter.

2.4. Erfarenheterna visar vägen

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter kan utformas med stöd av stor erfarenhet och etablerad praxis – de världsledande länderna finns i Europa, och lösningarna är välkända. Men utmaningarna är stora och vi får inte vila på lagrarna och avstå från att agera. Det finns också mycket att lära av de snabbt föränderliga förhållandena i andra delar av världen.

Även om skillnaderna mellan medlemsländerna är stora, kan pelaren bygga på gemensamma värderingar och principer på nationell, europeisk och internationell nivå. Sådana värderingar och principer har en framträdande roll i viktiga texter som fördraget om Europeiska unionen,

fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och EU-domstolens rättspraxis samt internationella instrument som Europarådets sociala stadga och ILO:s rekommendationer.

Rättsliga texter av detta slag spänner ofta över en rad olika politikområden, där det fastställs allmänna principer eller minimistandarder som ska kompletteras på nationell, regional eller lokal nivå. I EU handlar det därför inte nödvändigtvis i första hand om att erkänna rättigheter, utan om att se till att rättigheterna utnyttjas och tillämpas i praktiken, med tanke på de snabba förändringarna i samhälle, lagstiftning och ekonomi.

Under årens lopp har kommissionen tagit initiativ för att stärka insatserna för angelägna prioriteringar och uppdatera EU:s regelverk. Syftet är att skapa bättre lagstiftning, inte mindre lagstiftning, och anta ett förhållningssätt till reglering som innebär att man fullt ut beaktar de ekonomiska, sociala och miljörelaterade konsekvenserna i praktiken och ser till att varje initiativ uppnår sitt mål på bästa möjliga sätt. Den nya kommissionen genomför de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2014–2020, varav nära 20 % mobiliseras genom Europeiska socialfonden. Kommissionen har också agerat på flera fronter och bland annat uppnått följande:

- Sociala hänsyn ägnas större uppmärksamhet i den europeiska planeringsterminen. Sociala indikatorer används i det så kallade förfarandet vid makroekonomiska obalanser. Social riktmärkning främjas och en bedömning görs av de sociala konsekvenserna av det nya programmet för stabilitetsstöd till Grekland.
- Sociala mål integreras i flaggskeppsinitiativ som investeringsplanen för Europa, energiunionen och den digitala inre marknaden.
- Ett strategiskt engagemang för jämställdhet 2016–2019.
- Förfinansiering av ekonomiskt stöd till medlemsländerna för att inrätta en ungdomsgaranti som innebär att alla unga under 25 år ska få ett konkret erbjudande av god kvalitet inom fyra månader efter att de avslutat en formell utbildning eller blivit arbetslösa.
- Vägledning till medlemsländerna om återintegrering av långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden.
- Ett förslag om en europeisk rättsakt om tillgänglighet för att göra det lättare för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till väsentliga varor och tjänster på den inre marknaden.
- Ett förslag om en översyn av direktivet om utstationering av arbetstagare för att främja principen om lika lön för lika arbete på samma plats.

Under 2016 behandlas också andra aspekter, och detta arbete kommer att fortsätta parallellt med samrådet om pelaren. Kommissionen vill bland annat åstadkomma en nystart när det gäller att främja balans mellan arbete och familjeansvar för förvärvsarbetande föräldrar, och satsa på en ny kompetensagenda. Dessutom planeras en grundlig genomgång av de 24 arbetsmiljödirektiven för att bedöma deras relevans, ändamålsenlighet och samstämmighet med tanke på nya risker samt för att förenkla och modernisera gällande lagstiftning och göra det lättare för små och medelstora företag att tillämpa bestämmelserna. Dessa exempel visar vilken roll EU kan ha genom att stödja, vägleda och sätta ramarna på det sociala området och vilka ytterligare insatser som kan utvecklas på grundval av pelaren.

En viktig prioritering för den nuvarande kommissionen är också att främja dialogen mellan arbetsmarknadens parter på alla nivåer. Efter en högnivåkonferens om en nystart för dialogen mellan arbetsmarknadens parter på EU-nivå i mars 2015 enades de branschövergripande arbetsmarknadsparterna på EU-nivå om en gemensam djupgående analys av sysselsättningen och ett gemensamt arbetsprogram för perioden 2015–2017. Förhandlingar har inletts om ett fristående ramavtal om aktivt åldrande. Dessutom utarbetas gemensamma slutsatser om balans mellan arbete och privatliv, och en arbetsgrupp undersöker medlemmarnas genomförande av tidigare fristående ramavtal. De branschbaserade arbetsmarknadsparterna på EU-nivå, som tillsammans representerar 43 olika branscher och 75 % av arbetskraften, har också fortsatt att genomföra sina respektive arbetsprogram.

3. Pelarens funktion, tillämpningsområde och rättsliga form

Syftet är att formulera en rad väsentliga principer för att stödja väl fungerande och rättvisa arbetsmarknader och välfärdssystem. Som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker förklarade kommer pelaren att utvecklas inom euroområdet, men vara öppen för de övriga medlemsländer som vill delta.

Pelaren kommer således att komplettera och bygga vidare på EU:s gällande regler på det sociala området, och principerna kommer att riktas in särskilt på de behov och utmaningar som euroområdet står inför. Den färdiga pelaren bör sedan användas som en referensram för att granska de deltagande ländernas sysselsättnings- och socialpolitik, driva på reformprocessen på nationell nivå och mer specifikt fungera som ledstjärna för en ny konvergensprocess inom euroområdet.

3.1. Principer för dagens och morgondagens verklighet

Bilagan till detta meddelande innehåller ett första preliminärt utkast till pelaren, som är tänkt som diskussionsunderlag. Principerna har valts ut på grund av deras ekonomiska och sociala betydelse för de deltagande medlemsländernas resultat.

Utkastet är indelat i följande tre huvudrubriker:

- Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, inbegripet kompetensutveckling, livslångt lärande och aktiva arbetsmarknadsåtgärder, för att öka möjligheterna till sysselsättning, underlätta övergångar från en arbetsmarknadsstatus till en annan och förbättra människors anställbarhet.
- Rättvisa arbetsvillkor som bidrar till att skapa en lämplig och stabil jämvikt mellan rättigheter och skyldigheter för arbetstagare och arbetsgivare samt mellan flexibilitet och trygghet, underlätta jobbskapande, se till att fler tar ett arbete, förbättra företagens anpassningsförmåga samt främja dialogen mellan arbetsmarknadens parter.
- Ett tillräckligt och hållbart socialt skydd och tillgång till väsentliga tjänster av god kvalitet, inbegripet barnomsorg, vård och omsorg, för att garantera värdiga levnadsvillkor och skydd mot risker och för att ge människor möjlighet att delta fullt ut i arbetslivet och mer generellt i samhället.

En rad olika politikområden med tillhörande principer behandlas. Dessa principer utgår från vissa rättigheter som redan föreskrivs i EU:s lagstiftning och annan relevant lagstiftning, och möjliga sätt att omsätta dem i praktiken beskrivs mer i detalj. Inspiration har också hämtats

från befintliga EU-riktlinjer, till exempel från samordningen av den ekonomiska politiken, och man har strävat efter att beakta aktuella utvecklingstendenser.

För var och en av dessa principer varierar situationen kraftigt mellan medlemsländerna och det finns många praktiska problem, stora och små, att lösa. Individer, företag och samhället kan ha olika intressen. Man kan behöva hitta kompromisser mellan lösningar på kort respektive lång sikt. Det förekommer också gråzoner, bland annat eftersom begreppet arbete får allt suddigare konturer. En annan fråga är ”vem som betalar för vad”, beroende på vilken roll privat respektive offentlig finansiering förväntas spela. Dessutom står vi inför utmaningen att utforma nya standarder och metoder på ett sätt som är förenligt med behoven i en dynamisk ekonomi för att bibehålla den uppåtriktade konvergensen mellan regioner och länder i EU.

Tanken med pelaren och diskussionerna om dess utformning är inte att dölja dessa skillnader och spänningar, utan att lyfta fram dem och betrakta dem i ett nytt ljus, så att det föränderliga arbetslivet och de olika medlemsländernas situation beaktas. Därigenom bör pelaren bidra till att modernisera, bredda och fördjupa de sociala rättigheterna i arbetslivet och i samhället genom att underlätta deras tillämpning i praktiken och genom att främja metoder som kan vara gynnsamma ur individens, näringslivets och samhällets synvinkel.

3.2. Mervärde för euroområdet och EU som helhet

Pelaren är inte en upprepning eller omformulering av EU:s regelverk, utan ger en mer detaljerad beskrivning av principer och åtaganden som kan bidra till att skapa ökad konvergens inom euroområdet. Och på samma sätt som pelaren inte ska ersätta reglerna, så är de föreslagna principerna inte heller tänkta att ersätta dagens rättigheter. Tanken är istället att de ska göra det möjligt att bedöma den nationella sysselsättnings- och socialpolitikens resultat och så småningom bidra till en uppåtriktad konvergens.

Arbetet med pelaren bör också vara ett tillfälle att ompröva regelverket. Dagens regler har tillkommit successivt vid olika tidpunkter, och vissa politikområden har behandlats mer ingående än andra. Samrådet om pelaren ger en möjlighet att ta ett helhetsgrepp på regelverket, bedöma dess relevans mot bakgrund av nya utvecklingstendenser och fastställa möjliga områden där insatser kan vidtas på lämplig nivå.

En sådan lägesbedömning bör i synnerhet tjäna till att besvara följande frågor: Finns det brister i genomförandet av regelverket? Finns det grundläggande luckor i de sociala rättigheter som fastställs på EU-nivå? Hur kan dessa brister eller luckor beaktas? Det är också därför samrådet om pelaren kommer att vara öppet för alla EU-länder, vilket kan göra det lättare för länder som står utanför euroområdet att besluta om det vill delta i pelarsamarbetet.

Arbetet med pelaren ska komplettera andra pågående insatser för att fördjupa EMU⁵ och bör fungera som underlag för vitboken om EU:s europeiska och monetära union i framtiden, som ska läggas fram våren 2017. I de fem ordförandenas rapport om färdigställandet av EU:s ekonomiska och monetära union framhålls i synnerhet behovet av att styra konvergensprocessen i riktning mot mer robusta ekonomiska strukturer och att göra dessa

⁵ COM (2015) 600 av den 21 oktober 2015, *Stegen mot färdigställandet av den ekonomiska och monetära unionen*.

processer mer bindande på medellång sikt. Detta skulle uppnås genom att man kommer överens om gemensamma höga standarder, som bland annat bör inriktas på arbetsmarknaden.

Till sist måste spelarens rättsliga form väljas med hänsyn till de tillämpningsområden och rättsliga begränsningar som gäller på EU-nivå och för euroområdet. Artikel 153 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ger till exempel inte unionen befogenhet att lagstifta om "löneförhållanden".

En rad olika instrument kan komma fråga för spelaren, till exempel en rekommendation, men kommissionen anser det nödvändigt att involvera parlamentet, rådet och de övriga EU-institutionerna och att samla ett brett stöd för dess genomförande.

4. Mål för samrådet

Arbetet med spelaren är en möjlighet att influera tänkandet kring dagens sociala rättigheter, euroområdets särskilda behov, förändringarna i arbetslivet och de reformer som behövs på alla nivåer. Samrådet bör därför vara så brett som möjligt.

4.1. Möjliga resultat

Samrådet har följande tre huvudsyften:

- Att göra en bedömning av EU:s nuvarande sociala regelverk, särskilt för att kunna avgöra i vilken utsträckning befintliga rättigheter tillämpas och fortfarande är relevanta för dagens och morgondagens utmaningar, eller om man bör överväga nya sätt att tillvarata dessa rättigheter.
- Att diskutera nya utvecklingstendenser i arbetsmönster och i samhället till följd av befolkningsutvecklingen, ny teknik och andra faktorer av betydelse för arbetslivet och sociala förhållanden. Kartläggning av bästa praxis och lärdomar av social innovation bör aktivt uppmuntras.
- Att samla in synpunkter och få återkoppling på utkastet till den europeiska spelaren för sociala rättigheter. Samrådet bör tjäna som ett forum för att diskutera spelarens tillämpningsområde, innehåll och funktion som en del av EMU:s sociala dimension, överväga de särskilda behoven i euroområdet och diskutera de specifika principer som föreslås och de utmaningar som hänger ihop med dessa. Det bör också kunna hjälpa länderna utanför euroområdet att avgöra om de vill medverka.

Samrådet pågår fram till den 31 december 2016 och är tänkt att tjäna som underlag för kommissionens slutliga förslag om spelaren som ska läggas fram i början av 2017.

4.2. Öppna debatten

Kommissionen avser att under de kommande månaderna samarbeta aktivt med övriga EU-institutioner, nationella myndigheter och parlament, fackliga organisationer och näringslivsorganisationer, icke-statliga organisationer, tjänsteleverantörer på det sociala området, experter från den akademiska världen samt allmänheten. På nationell nivå kommer kommissionen att anordna diskussioner via sina representationer i EU-länderna.

Arbetsmarknadens parter på EU-nivå kommer att uppmanas att delta aktivt i utarbetandet av pelaren. Även Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén kommer att uppmanas att lämna synpunkter.

4.3. Strukturerad återkoppling

Som ytterligare bidrag till diskussionen, utöver det offentliga samrådet, kommer man att följa tre arbetsspår som motsvarar de resultat som beskrivs ovan:

- EU:s sociala regelverk: en lägesbedömning.
- Framtidens arbetsliv och sociala trygghetssystem: utmaningar och möjligheter.
- Pelarens roll som en del av ett fördjupat och mer rättvist EMU.

Kommissionen kommer att anordna en europeisk konferens i slutet av 2016 för att få återkoppling.

4.4. Diskussionsunderlag

En särskild webbsida för samrådet finns på: <http://ec.europa.eu/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights>

Här finns bland annat:

- Detta meddelande och relevanta arbetsdokument från kommissionens avdelningar.
- Faktablad från kommissionens avdelningar med närmare information om de ekonomiska och rättsliga resonemang som ligger bakom urvalet av områden som ingår i utkastet till pelaren (se bilagan till detta meddelande).
- Planerad verksamhet för de tre arbetsspåren.
- Information om möten och evenemang på europeisk och nationell nivå under de kommande månaderna.

5. Frågor som ingår i samrådet

Kommissionen uppmanar alla intressenter att besvara frågorna i detta meddelande och lämna eventuella kommentarer senast **den 31 december 2016**.

Svar kan lämnas på frågeformuläret på webbsidan (se ovan) eller skickas via e-post till:

EMPL-EUROPEAN-PILLAR-OF-SOCIAL-RIGHTS@ec.europa.eu

eller per post till:

EUROPEAN COMMISSION
Directorate-General Employment, Social Affairs and Inclusion
Rue Joseph II, 27 – 00/120

B-1049 BRUXELLES⁶

EU-kommissionen vill gärna ta del av synpunkter på följande frågor:

Den sociala situationen och EU:s sociala regelverk

1. Vilka anser du vara de mest angelägna frågorna när det gäller arbetsmarknaden och det sociala området?
2. Hur kan vi ta hänsyn till skillnaderna mellan EU-länderna när det gäller arbetsmarknadssituationen och den sociala situationen?
3. Är EU-reglerna aktuella? Finns det utrymme för ytterligare insatser från EU:s sida?

Framtidens arbetsliv och sociala trygghetssystem

4. Vilka utvecklingstendenser anser du kommer att leda till störst förändringar?
5. Vilka huvudsakliga risker och möjligheter innebär dessa utvecklingstendenser?
6. Känner du till politiska åtgärder, institutioner eller metoder – redan etablerade eller framväxande – som du skulle rekommendera som riktmärken?

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

7. Instämmer du med den strategi som beskrivs här för en europeisk pelare för sociala rättigheter?
8. Instämmer du med det tillämpningsområde, de politikområden och de principer som föreslås här? Finns det aspekter som hittills inte förts fram eller behandlats tillräckligt?
9. Vilka politikområden och principer skulle vara viktigast för en förnyad konvergens för euroområdet?
10. Hur bör dessa formuleras och införas? Finns det utrymme för att införa minimistandarder eller riktmärken och, i så fall, på vilka områden? Skulle det skapa ett mervärde?

Kommentarer till varje politikområde och princip i den föreslagna pelaren kan också lämnas i ett mer detaljerat frågeformulär som finns på webbsidan för samrådet.

⁶ Alla svar kommer att publiceras på internet. Om du inte vill att dina personuppgifter publiceras för att detta skulle skada dina intressen, kan du begära att ditt svar publiceras anonymt. Detta görs om dina skäl är berättigade, annars varken beaktas eller publiceras anonyma svar.